

27 augustus 2019
Documentnummer: 2019-076064
Dossiernummer : K17338

Voordracht van Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten van Groningen over het voorgenomen besluit van GS om een lening van € 15 miljoen te verstrekken ter funding van het Nesec Shipping Debt Fund (NSDF) van Nesec

1. Samenvatting

Noord Nederland en de maritieme wereld zijn sterk met elkaar verbonden. Met een totale omzet van 1,3 miljard euro en een werkgelegenheid voor circa 4300 personen in de provincies Drenthe, Friesland en Groningen vormen de 112 maritieme bedrijven een economische factor van betekenis.

Op initiatief van de provincie Groningen heeft vorig jaar een marktverkenning plaatsgevonden van de Noordelijke maritieme sector in algemeenheid en de Groningse specifiek. Uit de marktverkenning kwam de financieringsproblematiek (beperkte kredietmogelijkheden) voor de scheepsbouwsector als belangrijk aandachtspunt naar voren. Samen met het ministerie van EZK hebben we onderzocht of de scheepsbouwsector in Groningen en Noord Nederland een steun in de rug zou kunnen krijgen. De inzet hierbij van het Nesec Shipping Debt Fund (NSDF) zou daarbij een helpende hand kunnen bieden.

Het NSDF is een door Nesec opgericht financieringsfonds met een beoogde fondsomvang van € 250 miljoen. De NSDF kent een staatsgarantie van 80%. Aangezien de funding voor het totale bedrag vanuit de markt nog niet geheel geborgd was hebben wij vanuit onze publieke taak de verantwoordelijkheid op ons genomen om voor een bedrag van € 15 miljoen te participeren in het NSDF. Reden hiervoor is de belangrijke economische impact van de maritieme sector voor Groningen.

2. Doel en wettelijke grondslag

In het kader van de publieke zaak participeren wij voor een bedrag van € 15 miljoen in het NSDF door middel van het ter beschikbaar stellen van een lening ter financiering van de funding van het NSDF.

Door middel van deze voordracht brengen wij u op de hoogte van ons principebesluit om de lening te verstrekken en stellen wij u in de gelegenheid uw mening te geven voordat wij overgaan tot een definitief besluit.

De wettelijke grondslag voor het verstrekken van een lening in het kader van de publieke taak is het Provinciaal Afwegingskader Publiek vermogen, waarmee u heeft ingestemd op 12 maart 2014 (voordracht 2/2014) en de Provinciewet, artikel 158, lid 2 en artikel 167, lid 4.

3. Procesbeschrijving en planning

Voor een bedrag van € 15 miljoen te participeren in het NSDF. Hier is destijds ook de nodige publiciteit aan gegeven en het voornemen is erg positief ontvangen door de Noordelijke maritieme sector. Na de Provinciale Staten verkiezingen en de vorming van het huidige college hebben wij besloten dit initiatief (wederom) te ondersteunen. Wij stellen door middel van de wensen en bedenkingen procedure uw Staten in de gelegenheid hierop te reageren.

4. Begroting

De financiële bijdrage van de provincie aan de funding van het NSDF is € 15 miljoen in de vorm van een lening. De bijdrage wordt gefinancierd uit de tijdelijke overtollige liquide middelen. Voor risicoafdekking is vooralsnog € 1,65 miljoen gereserveerd uit het fonds provinciale meefinanciering. De lening zal in gedeelten worden getrokken door de uitvoerder van het NSDF.

Ten aanzien van de bijdrage uit de tijdelijke overtollige liquide middelen. Op dit moment heeft de provincie Groningen circa € 1,1 miljard aan tijdelijk overtollige liquiditeiten (inclusief middelen van derde partijen). Hiervan is circa € 260 miljoen uitgezet in het kader van de provinciale publieke taak, wordt een bedrag van € 560 miljoen aangehouden bij de schatkist, is € 190 miljoen uitgezet bij medeoverheden met looptijden tot 2030 en het restant van circa € 90 miljoen is uitgezet via

financiële instellingen. Op basis van de meerjarige liquiditeitsprognose is een uitzetting van € 15 miljoen voor een periode van 7 jaar mogelijk.

Toets lening verstrekking aan provinciaal afwegingskader provinciaal vermogen
Uw Staten hebben op 12 maart 2014 (voordracht 2/2014) ingestemd met kaders voor het aanwenden van het provinciaal vermogen en zijn afwegingscriteria geformuleerd die als leidraad dienen voor een afgewogen oordeelsvorming (Afwegingskader Publiek Vermogen).
In dit afwegingskader is tevens bepaald dat iedere concrete aanwending vanuit het provinciale vermogen aan u wordt voorgelegd voor het kunnen uiten van wensen en bedenkingen.

Criteria afwegingskader en beoordeling zijn als volgt:

1. Het te dienen belang moet een provinciaal publiek belang zijn
Noord Nederland en de maritieme wereld zijn sterk met elkaar verbonden. Met een totale omzet van 1,3 miljard euro en een werkgelegenheid voor circa 4300 personen in de provincies Drenthe, Friesland en Groningen vormen de 112 maritieme bedrijven een economische factor van betekenis. Op initiatief van de provincie Groningen heeft vorig jaar een marktverkenning plaatsgevonden van de Noordelijke maritieme sector in algemeenheid en de Groningse specifiek. Uit de marktverkenning kwam de financieringsproblematiek (beperkte kredietmogelijkheden) voor de scheepsbouwsector als belangrijk aandachtspunt naar voren. Samen met het ministerie van EZK hebben we onderzocht of de scheepsbouwsector in Groningen en Noord Nederland een steun in de rug zou kunnen krijgen.
2. Het provinciaal publiek belang vereist een deelneming / financiering
Het antwoord op deze vraag is dubbel. Zonder provinciale inbreng zal het NSDF ook operationeel worden. Echter door financiering hebben wij kunnen bereiken dat er een fysiek loket in Groningen komt. Omdat het overgrote deel van de bedrijven die bediend kunnen worden uit het NSDF uit ons verzorgingsgebied komen achten wij het zeer wenselijk een bijdrage aan de funding van dit fonds te doen. Tevens hebben wij de belangrijke economische impact van een dergelijk fonds voor de scheepsbouwsector in Groningen meegenomen in onze overwegingen tot funding van het NSDF.
3. Er is een deugdelijke risicoanalyse gemaakt
Om ons risico met betrekking tot het verstrekken van een lening ter funding van het NSDF te bepalen hebben wij onze adviseur Zanders Treasury Finance Solution gevraagd een risicoanalyse uit te voeren. Op grond van deze analyse is het risico met betrekking tot deze uitzetting in het kader van de publieke taak bepaald op 11%, te weten € 1.650.000,--. Dekking hiervan zal plaatsvinden via het krediet Provinciale Meefinanciering. Als bijlage is de risicoanalyse opgesteld door Zanders bijgevoegd.
4. Financieel rendement
Op voorhand is moeilijk in te schatten welk financieel rendement de funding van het fonds oplevert, omdat er sprake is van een vaste rente (3-maands euribor met een opslag van 0,98% per jaar) en een zogenaamd superinterest na afloop van de lening. Het maatschappelijk rendement in deze is van grotere waarde voor ons dan het financiële rendement. Echter doordat wij niet de enige financier zijn en de overige partijen die onder dezelfde voorwaarden als de provincie instappen een marktconform rendement verwachten achten wij de kans reëel dat ook wij een positief rendement op deze lening tegemoet kunnen zien.
5. Mate cofinanciering van derden
Het totale fonds zal een omvang hebben van circa € 250 miljoen en wordt door het Rijk gesteund met een staatsgarantie van 80%. De andere partijen die bijdragen zijn een sectorbank, een verzekeringsbedrijf en een onafhankelijke participatiemaatschappij.
6. Duur aanwending
Vanaf eerste trekking van een gedeelte van de lening ter funding van het fonds zal de looptijd van de lening maximaal 7 jaar bedragen.
7. Selectiviteit en precedentwerking
Het NSDF is een uniek fonds en richt zich op een zeer specifieke doelgroep. Wij hebben niet de verwachting dat andere fondsen zullen worden opgezet met dezelfde strekking.

5. Inspraak/participatie

Niet van toepassing.

6. Nadere toelichting

De Noordelijke maritieme sector heeft zich altijd gekenmerkt door kwalitatief hoogwaardige producten en diensten, zowel op het gebied van de scheepstypen als binnen de voortbrengingsketen. Unieke samenwerkingsverbanden waren hiervan het gevolg, die in de rest van Europa als voorbeeld dienden. Voorbeelden van deze samenwerking zijn de oprichting van Centraalstaal, Conoship, NNPC (verzekeringen voor zeevaart en binnenvaart) en BeBeKa (coöperatieve aan- en verkoopvereniging voor de scheepvaart). Na een piek in de periode 2004-2008 raakte de zeescheepvaart wereldwijd echter in een vrije val en ook de Noordelijke kustvaart en scheepsbouw ontkwamen daar niet aan.

De pijn van de crisis weegt nog steeds zwaar in de Groninger scheepsbouw. Toch is het niet zo dat er geen marktkansen zijn. Enkele reders geven aan wel degelijk investeringsmogelijkheden te zien. Het prijsverschil tussen Groningen en bouw in goedkope landen is er, maar dat weegt uiteindelijk toch minder zwaar als je het afzet tegen kwaliteit en betrouwbaarheid van bouw in de regio. Scheepsfinanciering is een groot probleem. Er liggen plannen gereed om nieuwe schepen in het Noorden te bouwen, echter de financiering belemmert de uitvoering van deze plannen. Banken blijven zeer terughoudend, kredietverzekering is duur en moeilijk toegankelijk en de eigen financiële positie geeft weinig mogelijkheid voor het aanbieden van oplossingen naar de klant.

Door het voor een deel wegvallen van de vraag naar kustvaartschepen richten de werven zich op de niches in de markt, zoals baggerschepen, schepen voor het onderhouden van windmolenparken, voor offshore ondersteuning en schepen voor bijzondere transporten. De vraag is er, maar het gebrek aan kredieten speelt de sector parten.

Door aanhoudend gebrek aan winstgevendende opdrachten beginnen de werven te kampen met een investeringsachterstand en dreigen door gebrek aan schaal achter te gaan lopen op werfautomatisering. Er worden hoge kosten gemaakt door vergrijzing en noodgedwongen wordt er steeds meer gebruik gemaakt van goedkopere buitenlandse arbeid waardoor langzaam maar zeker het kennisniveau van de werven wordt uitgehold.

Gedreven door internationale regelgeving, milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen ontstaan er ook kansen voor maritieme technologieontwikkeling. Er zijn een drietal relevante trends die rechtstreeks kansen bieden voor de Noordelijke maritieme sector:

Energietransitie. Schepen schakelen over van stookolie naar destillaten, van destillaten naar LNG en hybride systemen, naar elektrificatie en uiteindelijk waterstof. Deze transitie vraagt om massieve investeringen en vlootvernieuwing, ook in de kustvaart.

Ballastwater management. De invoering van het internationale ballastwaterverdrag is wederom uitgesteld, maar zal zeker in de komende jaren worden ingevoerd. De invoering zal gepaard gaan met grote financiële lasten, die wellicht kunnen worden verlicht door gezamenlijke selectie, financiering en inbouw van systemen.

Scheeps- en productieautomatisering. Dit kan overigens ook in een samenwerkingsverband zoals in het verleden bij Centraalstaal en Conoship werd opgepakt. Door een gezamenlijke procesaanpak kan er schaal worden gemaakt, wat robuustere investeringen mogelijk maakt.

Vanuit onze provinciale faciliterende rol zijn wij sinds enige tijd in gesprek met de scheepsbouwsector. Hierbij richten wij ons op een drietal thema's:

Versterken van het organiserend vermogen

Faciliteren van onderzoek naar robotisering in de scheepsbouwsector

Het deelnemen aan een op te zetten financieringsinstrument

Inmiddels is de maritieme board Groningen opgericht. Dit is een in eerste instantie Gronings platform van bedrijven in de scheepsbouwsector. Het is een belangrijke eerste stap om de samenwerking in de sector te optimaliseren. De komende twee jaar faciliteren wij dit platform. Het scheepsbouwcluster heeft zich de afgelopen jaren qua eindproduct goed kunnen door ontwikkelen. Maar het besef is er ook dat er in het productieproces nog veel te winnen valt. Robotisering kan daar een grote rol in spelen. Wij hebben een bijdrage beschikbaar gesteld van

€ 48.000,-- voor het opstellen van een businessplan voor een vanuit de bedrijven breed gedragen robotiseringsproject.

Het participeren van de provincie Groningen in het Nesec/scheepsbouwfonds vindt plaats door het beschikbaar stellen van een lening voor een bedrag van € 15 miljoen ter financiering van de funding. Gelet op de belangrijke economische impact hiervan voor de scheepsbouwsector in Groningen hebben we hiertoe besloten.

Nesec funding is in 1946 opgericht om de export te bevorderen van in Nederland gebouwde schepen en om leningen te verstrekken aan scheepseigenaren. De financiële expertise van Nesec wordt ingezet voor het Nesec Shipping Debt Fund (NSDF), een fonds waarmee (innovatieve) investeringen in short sea shipping gefinancierd kunnen worden. Dit fonds is nodig omdat het moeilijk is om bij de bank een lening te krijgen. Het fonds omvat 250 miljoen euro en wordt door het Rijk gesteund met een staatsgarantie van 80%. Door het ministerie van EZK is op Brussels niveau de staatssteunproofheid getoetst. Naast het Nesec loket in Rotterdam zal er ook een fysiek loket komen in Groningen. Het scheepsbouwfonds zal naar verwachting vanaf januari 2020 operationeel zijn.

7. Geheimhouding

Niet van toepassing.

8. Voorstel

Samengevat zijn wij voornemens om te participeren in het NESEC scheepsbouwfonds voor een bedrag van € 15 miljoen door middel van het verstrekken van een lening ter financiering van de funding.

Wij stellen u voor om bij het in ontwerp bij deze voordracht gevoegde besluit vast te stellen dat Provinciale Staten in staat zijn gesteld om wensen en bedenkingen te uiten.

Schiermonnikoog, 27 augustus 2019.

Gedeputeerde Staten van Groningen:

F.J. Paas , voorzitter.

H. Schrikkema , locosecretaris.

Behandeld door : G. Meijerink

Telefoonnummer : 6471

e-mail : g.meijerink@provinciegroningen.nl

Bijlagen bij de voordracht

(Toelichting: indien geen bijlagen aan de orde zijn, verwijder dan de tabel en vermeld: geen.)

Nr.	Titel	Soort bijlage
1	Risico Analyse Zanders Treasury Finance Solution	<i>(risico analyse)</i>
2	Brochure NESEC Koers op Nord	<i>(brochure)</i>

Nr.

Provinciale Staten van Groningen:

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 27 augustus 2019, 2019-076064, ECP;

Gelet op

- Het afwegingskader publiek vermogen provincie Groningen
- De risico analyse van Zanders Treasury Finance Solution
- De economische impact van de scheepsbouwsector in de provincie Groningen;

Besluiten:

1. Kennis te nemen van het voornemen van Gedeputeerde Staten om een lening van € 15 miljoen te verstrekken ter funding van het Nesec Shipping Debt Fonds (NSDF) van Nesec;
2. Vast te stellen dat Provinciale Staten in staat zijn gesteld wensen en bedenkingen te uiten.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd:

, voorzitter.

, griffier.